

בארה של תורה

מאת הרב ראובן גולן מח"ס רינונה של תורה ♦ יו"ל ע"י כולל שערים המצויינים שע"י מוסדות דרכי תורה רחובות

כתובת המערכת:

מודיעין עילית

מסילת יוסף 3/10

טל' 08-9744220

דוא"ל לרשימת תפוצה:

rg5740@gmail.com

גליון 68 אייר תשע"ד

העלון מוקדש לע"נ ר' שלמה בן טאוס סלמי ז"ל

פרשת במדבר

וזהו סודם של הדגלים, סוד שמירת העצמיות והמיוחדות, אשר הינה חומה ומחסה מפני כל התבוללות ועירוביאי, על ידי הכרת כל איש את דגלו ודגל אבותיו.

ויעויין באבן עזרא (א, נב) שביאר טעם איש על דגלו, "שלא יתערב שבט דגל עם שבט דגל", והיינו כהיסוד הנ"ל. והוא גם צוף טעמים של דברי רש"י "שיכיר כל אחד את דגלו", שלא היו הדגלים סימן בעלמא למקום השבט, אלא עדות לכל שבט על מהותו ואופן עבודתו, וכל זאת מתוך הכרה והתבוננות מעמיקה בדבר.

מיכאל לא נקרא גבריאל, וגבריאל לא נקרא

מיכאל

הכרה זו במעלת הדגלים ניטעה בישראל במתן תורה בשעה שנגלה עליהם הקב"ה וירדו עמו כב' רבבות מלאכים שהיו עשויין דגלים גדלים. וכתב השפת אמת (תרל"ט) לבאר ענין דגלן של מלאכים, שלכל מלאך יש שליחות מיוחדת, ואין מלאך אחד עושה שתי שליחויות, וכל אחד מהם לעצמו הוא ודגל מיוחד יש לו לפי שורש שליחותו ותיקונו, ואין שני מלאכים בשם אחד, מיכאל לא נקרא גבריאל, וגבריאל לא נקרא מיכאל, כי מיוחדים בעצמיותם המה, ושני עצמים לא יבואו בשם אחד.

וכשראו ישראל את דגלי המלאכים נתאוו גם הם לידע ולהכיר כל אחד את דגלו ודרך עבודתו המיוחדת לו כפי ענינו. והגם שאין האדם יכול להשיג הדבר בכוחות עצמו, מכל מקום על ידי התורה יכול לתקן דגלו, כאשר יעסוק בחלקו המיוחד לו בתורה הקד'.

וזהו שדרשו חז"ל שהדגלים גדולה וגדר לישראל, שהרי על ידם ידע כל אחד את המקום המיוחד לחלקו בעבודת ה', וגדולה היא לאדם המכיר את מקומו ועובד את השי"ת כפי חלקו וענינו.

ונמצא שהגדר שבדגל מסובבת ומזכה את האדם לגדולה, ומה יומתקו בזה דברי רבי יהודה הנשיא (חולין ו, א) שתיקן תקנה בישראל ואמר "מקום הניחו לי אבותי להתגדר בו" ופירש רש"י "להתגדר", דהיינו שדבר זה היה מיוחד אך ורק לרבי לפי גדר ענינו, וגדר זה מביא לידי גדולה. [והמתבונן יראה ש"דגל" הוא נוטריקון גדר וגדולה].

המכיר את מקומו

וכשם שיסוד זה של "איש על דגלו" אמת ויציב בתורת הכלל, כך שייך הוא בכל יחיד ויחיד, וכפי שהורנו חז"ל (אבות ו, ו) שאחד מקניני התורה הוא "המכיר את מקומו", והמפרשים נתחבטו רבות מה מעלה וקנין יש בהכרת המקום וכיצד משפיע הדבר על לימוד התורה.

הנה מצינו כמה וכמה מדרשים המגדילים מאד את ענין הדגלים, וכפי שדרשו (במדב"ר ב, ג) "בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני ירדו עמו כב' רבבות של מלאכים והיו כולם עשויים דגלים שנאמר "דגול מרבבה". כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים דגלים גדלים התחילו מתאוים לדגלים, אמרו הלוואי כך אנו נעשים דגלים כמותן. אמר להם הקב"ה מה נתאויתם לעשות דגלים, חייכם שאני ממלא משאלותיכם, מיד הודיע הקב"ה אותם לישראל ואמר למשה לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו".

עוד דרשו שם (ב) "קדושים וגדולים היו ישראל בדגליהם, וכל האומות מסתכלין בהם ואומרים להם "שובי שובי השולמית" הדבקו לנו ובואו אצלנו ואנו עושין אתכם הגמונים ודוכסים. וישראל אומרים להם מה גדולה אתם נותנים לנו, שמא "כמחולת המחנים", שמא יכולים אתם לעשות לנו כגדולה שעשה האלוקים במדבר דגל מחנה יהודה דגל מחנה ראובן וכו', מכאן למדנו שהיו הדגלים גדולה וגדר לישראל, לכך נאמר איש על דגלו".

וכן דרשו בתנחומא (יב) "אמר להם הקב"ה, בעולם הזה נתאויתם לדגלים ומילאתי משאלותיכם, ולעתיד לבא בזכות הדגלים אני גואל אתכם".

וראו לכל משכיל להתבונן בפישון של דגלים, מה גדולה ויקר היה בהן עד אשר נתאוו להם ישראל כל כך, ולא עוד אלא שבעבורן זוכין ישראל לעתיד לבא לגאולה. ובדברי הגר"א (שה"ש ב, ד) נתבאר שהדגלים הם הביטוי לגדולה שבאהבות שאוהב הקב"ה לישראל, וכמו שנאמר "ודגלו עלי אהבה", ויש לעיין בדבר.

סודם של הדגלים

פתרונה של פרשת הדגלים טמון בדברי רש"י (ב, ב) "כל דגל יהיה לו אות מפה צבועה תלויה בו, צבעו של זה לא כצבעו של זה, צבע כל אחד כגוון אבנו הקבועה בחושן, ומתוך כך יכיר כל אחד את דגלו". והאבן עזרא כתב שבכל דגל היה מצוייר סמלו של כל שבט, אריה ליהודה שור לאפרים וכיוצא בזה.

וביאר ר' ירוחם ממיר בספר 'דעת תורה' (במדבר עמ' ט') שיסוד ענין הדגלים הוא שיכיר כל שבט את דגלו, ולכן לכל שבט ושבט היה שם תואר לעצמו, דגל לעצמו, אבן לעצמו, וגוון לעצמו, ללא שום עירוביאי כלל ועיקר. וכן מצינו ביעקב אבינו שפינה כל שבט בשם לעצמו, יהודה גור אריה, יששכר חמור גרם, נפתלי אילה שלוחה. והורה בזה לבניו שכל שבט ניחן בתכונות ובמעלות המיוחדים לו לפי טבעו וענינו. ואף על פי שבכללם מאוחדים המה, מכל מקום עליהם להתבונן ולהכיר באופן העבודה המיוחדת לכל שבט.

שושנה שמעה בת סעדה בר כוכבא ע"ה
רבקה חמדה בת לאה תפארת ע"ה
שלום בן שמחה אדרי ז"ל

חיים בן סולימאן אברהם ז"ל
מרת רחל בת יאנה קלינרמן ע"ה
יהודה בן חסיבה כהן ז"ל

לע"נ ר' בנימין בן סלחה ז"ל ♦ סרה בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל ♦ נאזה בת תאגיה ע"ה
אהרן בן יהיא ז"ל ♦ רחל בת סאלחה ע"ה
עביה בת סרה ע"ה

פ.ב.) שעמדו ישראל תחומין תחומין וכל אחד השיג וקיבל כרום מעלת מדריגתו.

וכיון שכך ודאי "שנתנתן מסיני" אינה שווה במידה אחת, וכל אחד ואחד כגודל תורתו כך גודל קבלתו מסיני. וזהו ביאור דברי הירושלמי בחילוק שבין יונתן בן עוזיאל לרבו. ואפשר שזוהי מהות ענין של "המכיר את מקומו" דהיינו המקום המיוחד לו במתן תורה, שלפיו קיבל את חלקו והשגתו, ועל ידי שמכירו ידע לקנותו ולהוציא כוחותיו אל הפועל.

קנין זה של "המכיר את מקומו" היה עיקר גדול בזמן חז"ל, וכפי שכתב המהרש"א (ח"א ב"ק קיז, א) שהיו יושבים שורות שורות לפי גודל חכמתן בתורה. וכן מצינו ברבן יוחנן בן זכאי שהיה מונה שבח תלמידיו (אבות ב, יא), בור סוד, אשרי יולדתו, חסיד ומעין המתגבר, ואין אלו שבחים בעלמא, אלא שלימדונו חז"ל לקח שכל אחד משתבח באופן המיוחד אך ורק לו בעבודת ה', ואם יתמיד בו בבחינת "איש על דגלו" יזכה להשיג ולהשכיל בתורה.

אמנם לאור מה שנתבאר עד עתה, נמצא שכלל גדול בעבודת ה' הוא, שיכיר האדם את מקומו וחלקו המיוחד לו בתורה, ועל ידי כך יזכה לקנותה בקנין אמיץ.

והמהר"ל (דר"ה שם) כתב "המכיר את מקומו הוא שורש גדול אל התורה". ועוד ביאר שזהו הטעם שנשמכו בקניני התורה "המכיר את עצמו" ו"השמח בחלקו", שעל ידי שישמח בחלקו המיוחד לו ולא ירעה בשדות זרים, יזכה להכיר את מקומו בתורה, אך אם לא ישמח בחלקו בחושבו שדרך הנהגת חבירו בעבודת ה' ראוייה גם לו, לא יזכה להכיר את מקומו ויתעה כאובד דרך.

ובמסכת יומא מצינו (לח, א) "אמר בן עזאי, בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך" ופירש רש"י "לא ידאג אדם לומר פלוני יקפח פרנסתי כי על כרחך בשם יקראוך לבא ולשוב במקומך". והוא הדין בעבודת ה' שמושיבים לכל אדם במקומו הראוי לו.

במתן תורה עמד כל אחד במקום התואם למדרגתו הרוחנית

ובמדרש דלעיל נתבאר שענין הדגלים החל במתן תורה כשראו ישראל את המלאכים עשויים דגלים דגלים, ודבר זה מעיד שענין הדגלים נעוץ בשורשו בתורה הקד' שבה לכל אחד יש חלק מיוחד שקיבל במעמד הר סיני.

ובזה זכינו לחידוש נפלא על פי מה שנאמר ביונתן בן עוזיאל (סוכה כח, א) שבשעה שהיה יושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח מעליו מיד נשרף. ובטעם הדבר פירש רש"י שהיו מלאכי השרת מתקבצין לשמוע דברי תורה מפיו. אך התוס' (ד"ה כל) פירשו שהיו הדברים שמחים כנתינתם מסיני, שניתנה התורה באש. וכתב המהרש"ל שבירושלמי (שם) הקשו שאם התלמיד כן, הרב על אחת כמה וכמה? ותירצו שבתורת התלמיד נשרף העוף רק בתוך ד' אמותיו, ובתורת הרב אף חוץ לד' אמות.

ולכאורה יש להקשות לדברי התוס' שהרי כל דברי תורה שמחים וניתנו באש, ומה שורש החילוק בין תוך ד' לחוץ לד' אמות.

ונראה לבאר הענין על פי דברי הגר"א (שה"ש ג, ד) שבהר סיני היו מקומות וגבולים חלוקים, וכל אחד ואחד מישאל עמד לפי מדרגתו, וקיבל השפעה רוחנית כפי הראוי לו. ומקורו טהור בדברי הוזה"ק (ח"ב

הנסיון האמיתי של האדם הוא באותו מקום

ובאותו מצב שהוא נמצא

בדברים אלה יש גם הוראה "למעשה", וכפי שעורר בצוואתו אחד מגדולי הת"ח בדור האחרון, והמליץ על כך את הפסוק (שמות ג, ה) "כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא". דהיינו שהאדם לא יחפש לו מקומות אחרים ויחשוב שרק שם יצליח, ולא ישווה את עצמו תמיד לאחרים, אלא אדרבה דוקא המקום אשר בו הוא ניצב והנסיגות אשר בהן הוא עומד, הם הם שיצליחוהו בחייו ובעבודתו הרוחנית.

וכתב שם עוד "האדם נוטה לתלות את מחדלי שלימותו בתנאים ובנסיבות שנתון הוא בתוכם. לו היה כך וכך... ואם היה עולה בידי לעשות כך וכך... ובינתיים מצטער ומתעצב במצב הקיים. אנו מתעלמים מכך שמשמית חייו של כל אחד היא בדוקא לעמוד במקום שהוצב בו, ובנסיגות שהועמד בפניהם. בהם סוד הצלחתו ודרך שליחותו עלי אדמות- "כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא".

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדו את בני ישראל שימה בפיהם"

כתב הרמב"ם "מצות עשה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו". וידוע שמצות כתיבת ספר תורה מסוגלת עד מאד לזיווג ופרנסה ולבנים ולהצלחה בכל הענינים.

אם ברצונך לזכות במצוה יקרה ונעלה זו, ולרכוש אות/ מילה/ פסוק/ עמוד/ פרשה בספר תורה שנכתב ע"י סופר ת"ח וירא שמים בהידור רב ובדקדוק, אשר יוכנס ב"ה להיכל בית מדרשנו החדש לעילוי נשמת מרן רשב"ה"ג רבי עובדיה יוסף זצוקללה"ה פנה להנהלת המוסדות בטל' 08-9452903

האזינו לשיעורים בהשקפה ובפרשת השבוע מאת הרב ראובן גולן ב'קול הלשון' בטל' 03-6171001

לשיחות חדשות משנה זו על הפרשיות שעברו יש להקיש 1-1-2-48-1-1

ניתן להשיג את השיעורים והשיחות בעמדות המחשב של 'קול הלשון' בכל רחבי הארץ

אברהם בן רחמה לימואי ז"ל ♦ רות בת רחל פדילה ע"ה ♦ שמואל בן דוד ומרים שלומי ז"ל ♦ עזרא בן מיכאל רבין ז"ל

דוד בן אהרון גהלי ז"ל
גדעון בן שושנה דארף ז"ל
שדרה שושנה בת יחיא סעיד גלעדי ע"ה

רבקה בת מרים משמור ע"ה
חיה אסתר בת אברהם יצחק עובדיה ע"ה
שלום בן מנחם סעיד ז"ל

משה בן רגינה לביא ז"ל
יוסף שלום בן שודיא שלום ז"ל
ברכה בת שבע אליהו ע"ה